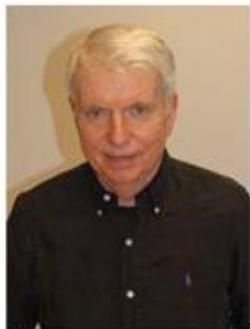

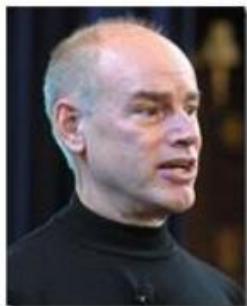
Scrum Yachayñan™

Scrum Yachayñanpak Tukuri:

Katina Ñankuna

A handwritten signature in black ink that reads "Jeff Sutherland".

A handwritten signature in black ink that reads "Ken Schwaber".

Sitwa 2016

Ken Schwaber shinallata Jeff Sutherland wiñachishka, killkashka.

Scrum Ñanpak Paktana Munay.....	3
Scrum Hatun Rikuy.....	3
Scrum Yuyay	3
Scrum Chanikuna.....	4
Scrum Mirka (<i>Scrum Team</i>).....	5
Imay Imayuk (<i>Product Owner</i>)	5
Mirka Ruray (<i>Development Team</i>)	6
Scrum Yachay (<i>Scrum Master</i>)	6
Scrum Kashka.....	7
Sprint kay.....	8
Sprint llankayñan (<i>Sprint Planning</i>).....	9
Scrum Llankay Puncha (<i>Daily Scrum</i>)	11
Sprint Rikuy (<i>Sprint Review</i>)	11
Sprint Washayari (<i>Sprint Retrospective</i>).....	12
Scrum Anta Hillaykuna	13
Imay Tiyak (<i>Product Backlog</i>)	13
Sprint Shuyakpak shutikuna (<i>Sprint Backlog</i>)	15
Mirari.....	15
Achiklla hillaykuna	15
“Tukurishkata” Yachay (<i>Definition of “Done”</i>)	16
Puchukay Nikuy	17
Yupaychaykuna.....	17
Runakuna.....	17
Wiñaykawsay	17
Tikrachikkuna.....	17

Scrum Ñanpak Paktana Munay

Kay Scrum ñanka wiñarinkapa llankay tawami kan. Sinchilla imaykunata allichinkapakmi kan. Kay ñanka Scrum nishkatami charin. Kay nishkaka llankaykuna, ruraykuna, hillaykuna tinkirishkami kan. Katina ñankuna yanantinmi kan. Ken Schwaber, Jeff Sutherland Scrum ishkantinmi rurarka; paykunami killkarka, Scrum Nanta rurashka. Shinami kayka Scrum Ñanta yanapashpa shayarin.

Scrum Hatun Rikuy

Kay Scrum (imay): Shuk llankay tawami kan, shukshuk runakuna kay Sinchi llaki ushanallata riksichin, shinapash alli shinallatak sumak mushuk pacha imaykunata kunami kan.

Scrum kan, shina:

- Pankalla
- Hawalla hamutana
- Sinchi ushayta charina

Kay Scrum llankay tawami kan, chay shinami kayta hapishpua Ruray ushashka, shukshuk Sinchi imaykunata 90 kallari watakunapi shukllayachishka. Scrum mana shuk ruray kan, imaykunata mana rurankapakchu kanchu; chaypak rantika, kay tawa llankay ukupi shukshuk ñankuna katinata ushanallami kan. Scrum chikan alli ruraykunata akllashpa rikuchinkapami kan, ashtawan sumaklla kachunpash kaykunatami ruran.

Kay Scrum llankay tawaka kay Scrum Mirkakunata shinallatay paykunapak ruraykunatami rikunkuna, anta imachikkuna shinallatak wankurishka kamachiykunawanmi llakan. Shuk shuk llankay tawakunami shukpak mutsurishka kan, shinallatak kay Scrum hawayachun pankalla ushayta charinkapakmi kaykunata rurashka.

Scrum kamachiykunaka kay ruraykunawan, ushakunawan, anta hillaykunawan watarishkami kan, paypurakunaka paktami llakan. Scrum kamachiykunaka kay pankatami riksichin.

Kay Scrum llankay tawata shukshuk yuyaykunawan llankankapa, shukshuk kuskakunapimi willachina.

Scrum Yuyay

Kay Scrum yachayka kawsaypi, yachaypi alli purinkapami tiksirin. Tukuy yachaykunami ñukanchikpak kawsaymanta shamun, ima yachashkapimi imakunatapash arinina nin. Chaymantami Scrum shuk mushuk yachayta rurashka, kaykunawanka ima llakikunata charikrina kashpapash chayashpa alli rurankapami kan.

Imaykunataka kimsa yachay katinami charikun: achiklla, rikuy, shinallatak kimichik kan.

Achiklla

Ima taripaykunata llukshikpipash kay katikunaka achiklla kakta rikushpami katichina. Achikllaka tukuylla rurak yuyaykunapimi paktachishpa katina, kaykunata rurashpaka tukuylla rikunakuk mashikunami chaytallatak rikuy paktana.

Shina:

- Kay imashina katikta yachankapaka tukuylla mashikunami chaytallatak killkakatina kan;
- Mayhan llankakkuna, chay imaykunata arinikkunapashmi kay “Tukurishka” imaykunata rikunata charin.

Rikuy

Kay Scrum rikukkunaka imashina rikukta tukuy pachami rikuykuna kan, ima mana munashkatapash harkachinami kan. Shinapash kay rikuykunaka mana punchan punchanpash ruranachu kan, mana kashpaka alli llankaya harkankami nin. Ashtawankarin alli kayta mashkankapaka alli rikuykunami kay llankaykunata rikushpa katichinka.

Kimichik

Mayhan taripak mashi, shuktak ashtawan ima ruraykuna kinkukpipash kaykunaka imaykunapash mana alli llukshinka nin, katichinaka shuk imaykunapash alli rikushkami kana. Imatapash allichika haykatami rurana kan, shinallami alli katichinata ushanka.

- Sprint Llankayñan (Sprint Planning)
- Scrum Punchan (Daily Scrum)
- Sprint Rikuy (Sprint Review)
- Sprint Washayari (Sprint Retrospective)

Scrum Chanikuna

Kay Scrum mirka, shuk ruraykunata, kawsaykunatami yaykuchin, shukshuk munaykuna: ushay, achik, paskari tiyan. Shinallatak muchaykunami wacharin. Kay Scrum ñanpak sapi charirika achik, taripay imaykunata kimichikunami kan. Tukuy allpamamapi kawsakkunaman sumakllami kayta kun. Kay Scrum ñanmanta yaykushka mashikunaka yachakunmi, shinallatak kay chanikuna llankay kashkakunapimi taripan, ruraykunapi kan. Shinallatak Scrum anta imachikkunata rikunami kan.

Kay Scrum sumak rurayka paktalla sumak kawsayta maskakkunami alli pakte kawsayta charin, pichka alli kaykunata charikkunami alli kashka. Runakunaka shukllami kan, mayhan Scrum mirkata paktankapa munakkunami kaytaka paktanka. Scrum mirkapi runakunaka imatapash rurankapa sinchiyaytami charina kan. Chayllami imakunapash allita ruranka, ima llakitapash mana charinkachu. Tukuyllami kay Sprint llankaypi yakunka, Scrumpa mirkapash chaykunatallatami paktachinka. Kay Scrum mirka, shuktakkunapash tukuy llankaypак paskarishkami kanka. Scrum mirkapa llankakkunaka ranti rantimi takarishpa katina, shinami allitami purinka.

Scrum Mirka (Scrum Team)

Kay Scrum mirkaka shuk Imaymanta Imayukmi (*Product Owner*) kan, Mirkay Rurayka (*Development*), shuk Scrum Yachaymi kan. Scrum Mirkakuna paypak munay tantanakushkami shukshuk ruraykunapak kan. Mayhan allipacha tantanakushka kan, paykunallatakmi alli llankayta charin, paykunataka mayhan ista llaktamanta runakunataka mana pipash ñanyachinchu. Tawka ruraykunata charik mirkakunaka imata rurankapapash tukuy ushaykunatami charin, paykunaka pitapash mana chinkachinchu. Scrum ñanpak alli mirkaka haykata imakunatapash llankankapa mirkami kan, yuyayuk mirachik mirkami kan.

Kay Scrum mirkakunaka alli mirachishka llankaykunatami kun, ima ushaytapash ninanta hatunyachishpami chayachin. Ima imaykunata kukpipash, paykunaka “Tukurishka” imaya kushpaka, imapipash Ruray suhayta kun, shinallatak kay imayka allipachami kan nishpami riksichin.

Imay Imayuk (*Product Owner*)

Imay Imayukka, paymi imaykunatapash hatunyachishpami kana nin, chayka Mirka Rurayka llankankapapashmi kan. Pay imashina llankakka mayhan Tantanakuykunapimi shukshuk Scrum Mirkawan, runakunawan kimirin.

Imay Imayukka, paylami kay Imaykuna Tiyakka (*Product Backlog*) rikunkuna. Kay ushayka Imay Tiyakpimi kaypi yaykushka, shina:

- Allipachami kay imaykunata kay Imay Tiyakkunapi rikuchina kan;
- Kay imaykunata kay Imay Tiyakkunapi niki shina churana kan, chay shinallapi ima munaykunatapash paktanka, shinaka ima ushaykunatami mashkanka;
- Kay Mirka Rurayka allipacha sumak llankaykunata richunka, allimi llankana kan;
- Kay Imay Tiyakka hawallami rikurina, achiklla achikllami tukuypi rikurina kan, chay shinami ima mirkapipash llankanka;
- Shinallatak. Kay Mirka Rural, Imay Tiyakkunataka allipachami hamutana kan, chayka ninanta mutsurishkami rikurin.

Kay Imay Imayukka ñawpa llankayta ruray ushan, Mirka Ruraypash ruray ushan. Shinapash, ishkantinpi kay Imay Imayukka paymi kay llankaykunapika rikunata charin.

Kay Imay Imayukka paklla runami kan, shuk tantanakuya mana kanchu. Imay Imayukka, shuk tantanakuy shinami ka, kay Imay Tiyakpika rikurita ushan, kipaka pipash shukman tikrachinata munashpaka Imay Imayukpak Tiyakpimi rikunata ushan.

Kay Imay Imayuk alli llankayta rurachunka, tukuy tantanakuymi paypak rimayta chanina kan. Kay Imay Imayukpak ari nikuya kay imaykunapimi rikurinka. Kutin Imay Tiyakpipash rikurinata charin. Kay Mirka Ruraytaka pipash mana ari nishkami kan, imakunatapash mana mañayta ushanchu, Mirkay Rurayka mayhan runapash mana kaytaka mañay ushanchu.

Mirka Ruray (Development Team)

Kay Mirka Rurayka, shuk “Tukurishka” imaykunata kunkapami kan, kaykunaka wacharishkami kan, kay imaykunataka Sprint nishkapi churanallami kan. Kay Mirka Ruray ukupi kakkunallami ima mushuk ruraytaka rurayta ushan.

Kay Tantanakuymi sinchiyachina kan, shinallatak paykuna kayta ruray ushan, Mirka Rurayka kaykunataka alli tantachishpa alli llankay richun rikuytukun. Paykunapak kawsaypi tiyakushkamanta llankaykunataka allipacha ruray tukun, chayka Mirka Ruray shina rurashpallami alli llakayta rikuchin.

Kay Mirka Rurayka kaykunatami charin:

- Paypak munay tantanakushkami kan. Pipash (Scrum Yachaypash) kay Mirka Ruraytaka mana shuk imaykunaman tikrachinata ushanchu;
- Kay Imay Tiyakkunata mana mirachiya, chutayta ushanchu;
- Kay Mirka Ruraykunaka tawka ruraykunatami charinkuna, shinami kay mirkayka paykunapak ushaykunawan imaykunata mirachina kan;
- Kay Scrum kay Mirka Ruraykuna runakunapak yachay pankata mana riksinkunchu, tukuyumi Rurakkuna, llankaymanta shuklla runami ruran; mana kay kamachiypika kishpiyrinallachu kan;
- Kay Scrum minka ukupillatak, shuk mirkataka mana ari ninchu, mana mutsurishka kanchu, shuklla imakunata charishpapash, ima taripaykunata, kullkimanta rikushpapash mana rikuchinchu; mana kay kamachiymanta kishpiyrinallachu kan;
- Kay Mirka Ruraypi Shuklla yakyushkakunaka paykunapak ushayta, ima ruray kuskakunapi chariya ushanmi, shinapash kay Mirka Ruraypak ukupimi urman.

Mirka Ruray Paktay

Alli paktana yuyayka, Mirka Ruraypakkha uchillapachami kan, chay shinami haykata imakunatapash ruran, shinallatak ima llankaykunata hapinkapapash hatunpachami kan. Kimsamanta ukuman runakunata Mirka Ruraypi charishpaka uchallami rimanakun, shinallatak uchilla mishaykunatami kaykunawanka tarin. Uchillapacha Mirka Rurayka mana hawalla llankaykunata ruray tukunchu, Sprint mana mutsurishkapi yanapanchu, chay llankaykunawan Mirka Rurayka mana alli Mirachiykunawan llukchinata ushanchu. Iskun mashikunata kay Mirkapi charishpaka mana hawalla kanchu. Kay Mirka Ruraypika yachaykunawan kakpipash mana llashak mashikunawan llankayta ushanallachu kan. Kay Imaymanta Imayukpak ruray, Scrum Yachay mana shuk yupayta kay mirkakunapakka charinchu. Shinallatak Sprint Shuyak (*Sprint Backlog*) tiyakka kay tiyak shutikunata mirachishpa rinkuna.

Scrum Yachay (Scrum Master)

Kay Scrum Yachay, kay Scrum yachay hawalla hamutarichun, hawalla chaskirichun allitami llankan. Kay Scrum Yachaykunaka Scrum Mirka ashtawan llankachun, rurachun sinchita ñakarin. Shinallatak Scrum kamachiykunata paktachichunmi ruran.

Kay Scrum Yachayka, Scrum Mirkata umayashpami ñawpakman pushakun. Kay Scrum Yachayka Scrum Mirka kanllapi kak runakunapash alli paktalla llankachun, alli kachunmi yanapan. Shinallatak maykan runatapashmi alli kachun yanapakun. Kay Scrum Yachayka tukuytami kay paktalla llankaykunata charichun yanapakun, shinami kay ruraykunataka alli Scrum Mirkata hatunyachin.

Imay Imayukman Scrum Yachayta Mañay

Kay Scrum Yachayka kay Imay Imayukman mañaykunata tawka shinata, yaykuchikun:

- Imashina Rurayta tarishp kay Imaykuna Tiyakta hawalla rikuchina kan;
- Kay Scrum Mirkata ima mutsurishkakunata tarichun yanapanami kan, chaykunataka kay Imay Tiyakta achiklla, paktallami tarina;
- Imashina imaykunata tarinamanta ruray ñan yachashkakunata katina;
- Kay Imaymanta Imayuk, alli Imay Tiyakkunata tarichun Hatunyachinata ushan;
- Ucha llankayta, ruranata hamutan;
- Munashka, mutsushka Scrum paktachun yanapana

Scrum Yachaypak, Mirka Ruraypak Mañay

Kay Scrum Yachayka Mirka Ruraymanmi tawka mañayta kun, yaykuchinpash:

- Mirka Ruraypak munay tantanakuchun, tawka rurayta ushachun paypak ñanta katichina kan;
- Mirka Rurayka alli imaykuna llukchichun yanapan;
- Mirka Rurayta ama harkachichun imakunatapash pichana;
- Scrum kashkakunata mañashkata, mutsurishkata pankayachina kanka;
- Mirka Rurayta tantanakuyupak manyapi kakkunata Ñanta katichina, kaykunataka manarak hapishka, hamutashka kanchu.

Scrum Yachaypak Tantanakuyman Mañay

Kay Scrum Yachayka Tantanakuymanmi shukshuk mañaykunata kun, yaykuchinpash:

- kay Scrum Yachaywan tantanakuy ñanta katichina, pushana;
- Kay Tantanakuypi Scrum imaykunawan Ruray ñankunata ruran;
- Llankakkunata, mayhan munakkunatapash Scrum alli imaykunata yachachishpa yanapan;
- Kay Scrum Mirkata ashtawan mirachinkapa, shukta charinkapa kushichin;
- Shukshuk Scrum Yachaykunawan paktalla llankashpa tantanakuykunapi alli llankayta ushan.

Scrum Kashka

Kay Scrum yachaypika, tawka kashka ña rurashkakunata hapishpa uchillayachinkapa kan, wakinpi rurankapa tantanakuya Scrum rurana kan. Tukuy kashkakuna tantaripacha kan (*time-boxes*), tukuymi llashak pachakunata llankankapa charin. Ña Sprint kallarishpaka, paykunapak shuyayka shayakmi kan, shinapash mutsuriyta, suniyayta mana ushanchu. Shuk kashkakunaka ña rurayta

tukuchishpaka ,kashka munayta paktachishpa chaypimi sakirin, kay ruraykunapika mana ima chinkachinata sakinachu kan.

Shinaka Sprint pachapami kashkakunapak wakaychina uku kan. Kay Scrum yachaypak sapan kashkakunami shukshuk ushakunapak taripayta, aylluyarikunata yanapan. Kay kashkakunaka Sinchita shayarishpa achikyay taripaykuna alli sapiyachunmi kan. Kay illashpaka achikyaykuna, taripaykuna aylluyarikuna alli purinata mana ushanchu.

Sprint kay

Kay Scrum yachaypak shunkuka Sprint shutimi kan, shuk tantari pachami kan (*time-box*) shuk killapi mana kashpaka shuk ruraykunata ashtawan imaykunata mirachishpa, “Tukuchishpa”, ña rurankapa hawalla paskarinatami rurashka. Shinaka ashtawan allimi kan, Sprint ashtawan llashak pachata wiñarinkakaman kan. Sapan mushuk Sprint tukurishpa shuk mushuk Sprint kallarin.

Kay Sprint, Sprint Ruray Ñankunata (*Sprint Planning*) charishpa katichinkuna, Scum llankana punchakuna (*Daily Scrums*), ruray llankay, Sprint Taripay (*Sprint Review*), Sprint washayari (*Sprint Retrospective*) rikurin.

Sprint llankay pacha:

- kay Sprint munaytaka (*Sprint Goal*) mana shukman tikrachinchu;
- Alli munaykunapash mana pishiyashpa rinchu;
- Imata taripashpapash, kullkiyarishpapash Imay Imayukwan, Mirka Ruraywan kimirin, ashtawan yachakushpa rishpaka paykunawan achikllami rimanata ushan.

Sapan Sprint, shuk killakamallami paypak munashka paktaytaka paktachinata ushan.

Mañaykunapash, Sprint ima munashkata paktachinkapami kan. Sapan Sprint imashina wasichina hillaykunatami charin, shuk ruray, llankayñan paykunapak wasichinata paktachinka, mirkay runawan llankaymi kaykunapika rikurin.

Kay Sprin shuk killapakllami kan. Shuk Sprint mitapak ñan hatunpacha kashpaka shuk shukman tikrayta ushanmi, ashtawan sinchiyaya ushanmi shinallatak ashtawan mirariya ushanmi. Sprint mkitapak taripaykunawan, aylluyarikunawan shuk killapillatak ima tukukrikukta chayan. Shinapash Sprint kunaka ima llakikuna rikurikupipash shuk killa katikillapi yupayıpi harkan.

Sprint anchuchina

Kay Sprint ña tantarishka pachakuna ña paktashpaka shayarinata ushan. Chay Sprint charikllami kay imaykunataka shayachinata ushanka, mayhan shayachinata munashpaka paykunapash ushanmi, Mirka Ruray mana kashpaka Scrum Yachaypashmi ushan.

Kay Sprint shuk Sprint mana paykunapak munayta paktakpika tukurishpami shayalinka. Kayka shuk ñanta hapikpimi ushan, mana kashpaka hatuna pampakunapash, hillaykunapash shukman tikranata ushan. Tukuypi, Shuk Sprint imakunatapash mana charikpika, ña mana katinata

ushanchu. Shinapash, Sprint ashalla pachakunata llankakkuna kakpipash, paypak shayarika wakinpillami alli kan.

Shuk Sprint shayarikpika tukuylla Imay Tiyakkunapak Imay shutikunatami taripana kan, shinami kayka "Tukurishka" paktan. Shuk kuska llankay ña kunalla kakpipash, Imay Imayukka kunallami kan. Tukuylla Imaykuna Imay Tiyakkunapi manarak paktashkataka, kutin Imay Tiyak shutikunaman kachan. Chay llankay tukurishkaka kutin paykunapak kashkataka pishiyachinmi, shinallatak tukuya kutintak rikushpa kallarichinami kan.

Kay Sprint shayarikpika tukuy imaykunatami mikun, chay shina tukuy Sprint Ruray ñanta kutintak ñapash kallarinkapa tantachina kan. Sprint shayachispaka Scrum Mirkapak ninantami llakichin, mana shinallachu kan.

Sprint llankayñan (*Sprint Planning*)

Kay Sprint llankayta kallarinkapaka Sprint Ruray Ñanpimi ruran. Kay yuyayta shuk paktalla tantanakushpallami Scrum Mirka llankashpa paktachinata ushan.

Kay Sprint llankayñanka pusak pachakunatami shuyan, shuk Sprint killapak rurankapaka. Uchilla Sprint pay kashkaka ashtawan pishillami kan. Kay Scrum Yachayka mayhan runakuna chaypi kakkunaman, alli chaykunata rurashka kachunmi kayka rikukun. Kay Scrum Yachayka kay Scrum Mirkata tantari ukupi kachunmi yachachin.

Sprint llankayñanka kay tapuykunatami kutichin:

- Kay Sprint mirarishpa kallarikupika imatatak kunata ushanchik
- Mirashka llankaytaka imashinatak kunata ushanchik

Shuk Yuyay: Kay Sprint imatatak ruranata ushan

Mirkay Rurayka Sprint imashina llankanata rikushpami kaytaka kallarishka. Imaya charikka kay Sprint imashina purinatami rimanakun, kayka Imay Tiyak Imaykunatami rikun, kay Sprint paktakuchun nishpami rikun. Shinaka Sprint munayta paktachispaka, kay Scrum mirkayka Sprint llankaytami hamutachishpa yanapan.

Kaymanka Imay Tiyakpimi yaykushkami kana, puchukay imay mirarishka Mirkay Ruray Sprint munaykunata ushaywanmi rikuna. Yupay Imaykuna kay Mirka Ruray akllashkami kay Imay Tiyakkuna akllarishka kan. Mirka Rurayllami Sprint kallarikupika taripayta ushan.

Hipatalla Mirkay Ruray ña imaykunata, Imay Tiyakkunaman imashinatak Sprint charikta rikun, Scrum Mirkayka Sprint Munaytami rikun. Kay (*Sprint Goal*), kay Sprint charishkata Munayka kay Sprint ña kallarishkamanta Imay Tiyakkuna kan, mirkay ruray ñan katitapash kunatami charin, chay shinami kapuk mirarinataka wallpan.

Ishkay Yuyay: Imashinatak akllashka llankaytaka paktachinata ushanka

Ña kay munay sapiyashkapi imaykunata, Imay Tiyakkunata Sprint pachaman rurana kan, Mirka Rurayka paymi ña imashina kaykuna purichunka wallpanata rikunkuna, chay shinami Imaykunata mirachinka Sprint “Tukurishka” kakpimi ña rikunka. Kay Imay Tiyakkunamanta Sprint mitaman akllana kan, tukuchinkapa yuyaykunata churana kan, Sprint Tiyak Shuyak (*Sprint Backlog*) shutiwanmi sakirin.

Mirkay Rurayka shuk linchitami wasichishpa kallarin, ninan mutsurishkami llankaykuna kan, Imay Tiyakkunata Ruray ushanalla imaykunata rurayman tikrachinkapami kan. Kay llankayka pachaman kashpaka tawkalla chapurishka ushaykunami kanka. Shinapash, kay Sprint ñanyachinakushpa alli llukshichunka Mirka Rurayka mushuk yuyaykunawan kallarinka. Kay Sprint llashak ñanyachinatami ruran. Kay puchukay tantanakuypika, kay Imay Rurayka paypak ñanyachishka llankayta Sprint chariskapak kallari punchakunapimi kana, kaykunakata shuk punchapillami chakchushka kan. Mirka Rurayka kay llankaykunata ñawpakman pushankapa Sprint Tiyak Shuyak payllatami arinirin, Sprint Rurayñanpi shinallatak Sprint Hatun ñanpi kakpipash kanka.

Imay Imayukka, akllashka Imay Tiyakta watay, taripayta yanapana ushan. Mirkay Ruray ninan llankayta mana kashpaka nima llankayta na charinichu nin. Kay Imay Imayukwan, Imay Tiyakpi akllashkata kutintak arinimatami ushan. Mirkay Rurayka shukshuk runakunata paykunata yanapachun karantami ushan, kayka alli yachakushka yanapaytami shuyana kan, mana kashpaka chariyukwan watarishkami kanka.

Kay Sprint puchukarikpika, Mirkay Rurayka Imay Imayukman shinami kan rimanta ushanka, Scrum Yachaymanka imashinatak ña tantanakushka mirkawanka llankana kan, chayka Sprint munaytami Ashtawan Mirachinkapa llankana kan.

Sprint Munay (*Sprint Goal*)

Kay Sprint Munayka, Sprint munayta paktachinkapami kan, chaykunataka Imay Tiyakkunawanmi paktachinata ushan. Mirkay Rurayman shuk llankayñanta rikuchikun, imashinatak kay mirachinataka wallpakun nishpami rikuchin. Kaytaka Sprint Ruray Ñanta rurashpami llankayta kallarin. Sprint charikta munayka kay mirkaman mushuk ushanalla ruray Sprin charishka Imaykunatami rurashkakuna kan. Akllashka Imay Tiyak Imaykunatami kay kay Sprintpak munaykunata paktachichun rurashka. Sprint mitapak munayka shuk wakaychishka paktalla kayta rikuchin, shina kay Mirka Ruray paktalla mana chikanyashka llankachun mañan.

Ña Mirkay llankashpa kakpika Sprint charishka munaya paktachinawanmi umapi kan. Hillay Zirmawan ushaykunawan imaykunatapash churashpa Sprit munaytaka paktachin. Mirkay Ruray shuyakushka llankay shuk kakpika, Imay Imayukta paykunaka yanapan, shinapash Sprint Tiyak Shuyak (*Sprint Baclog*) shutiwan kutin riman.

Scrum Llankay Puncha (*Daily Scrum*)

Kay Scrum llankana Punchaka 15 chiniku tantariwan tantanakuymi kan, Mirka Ruray imatak ruraykunawan chakrurishka kankuna, shinallatak 24 pachakunapak shuk Rurayñanta ruran. Kay Scrum Puncha puchukaypi ushashkata llankaykunata taripashkawanmi purin, kipa katik paktarichun llankayta rurashpa kana.

Kay Scrum llankana puncha chay pachapillatakmí rurana, shinallatak tukuy puncha mana ushanallatak pishiyachinkapak llankanka. Tantanakuy pachapi, Mirkay Ruray runakunami willachin:

- Mirka Ruray Sprint charishka Munayta yanapachun Imatatak rurarkani.
- Imatatak kunan Mirka Ruray Sprint charishka Munayta yanapachun rurasha.
- Wakin llakikunata rikuy tukunichu, Mirka Ruray, mana kashpaka Sprint Munay, paypak munayta paktachun.

Kay Mirka Rurayka Scrum Punchantami hapinkuna, shinami Sprint charishkapak Munay imashina rikukta taripay ushan, Sprint Tiyak Shuyak imashina rikukta taripankapa rikuna. Scrum llankana Punchaka Sprint Tiyak Shuyak munayta paktachichunmi ushaykunata rikuchin. Sapan puncha, Mirka Rurayka pakta tantanakushka Sprint charishkapa munayta paktachinkapa imashinatak llankankapa munan, shina hamutanami kan. Sprint puchukay llankaypika mirachinata ruran. Mirka Ruray, mana kashpaka mirkaypak runakunaka punchantami Scrum Punchan kipa tantanakun, allipacha rikushpa rimanakuya charina, mana kashpaka Sprint charishkapa llankayta kutin ña yachankapa shinallatak aylluyachinapami rikunka.

Kay Scrum Yachayka Mirka Ruraywan alli shayarinatami maskan, Mirka Ruraymi Scrum Punchanta llankayta apakun. Scrum Yachay, Mirka Rurayta Scrum Puchanta charirichunmi yachachin, 15 chinikukunakama charin.

Kay Scrum Yachayka kamachiykunata paktachichunmi kan, Mirka Ruray ukupi kak runakuna, Sprint Punchanta paktachina kan.

Kay Scrum Punchakunaka willayta allichin, shuk tantanakuy mutsurishkata anchuchin, ima harkakukta chapushpa rurarichunmi anchuchin, achikyachin. Shinallatak haykata ari ninakuytapash rikuchin, Mirka Ruraypak yachaykunatapash alliyachin. Scrum Punchakunaka aylluyachina, taripana tantanakuymi kan.

Sprint Rikuy (*Sprint Review*)

Kay Sprint puchukaypika Taripay Sprint mirarikukta taripana, Imay Tiyakta mutsurishkapika hapina kan. Kay Sprint tapuy pachapika, Scrum Mirka mayhan munakkuna Sprint rurashkapi yanapana kan. Kaypi charirishpaka mayhan Sprint Imay Tiyakkuna shukshukpash kanka, yanapakkunaka alli llankaykuna purichun imakunatapash rurashpa yanapan. Kayka yankalla tantanakuymi kan, shuk *allipacha tantanakuyka* mana kanchu, mirarikuyka hawayachina, yanapayta rikuchintami riksichin.

Kay ©2016 Scrum.Org, ScrumInc, Attribution Shared-Alike kamachiykunawan, Creative Commons irpan kamachiykunawan kushka, tukuykuna hapinallami kan. Shinallatak <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode> irpa kan, uchillayachishkami kan, <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> irpapash kan. Shinami Scrum Yachayñanta katishpaka kay Creative Commons killkashkata riksinki, arininkipash. Kayka Attribution Share-Alike irpa ukupimi kan.

Shuk killapak Sprint charinkapaka chusku pacha tantaritallami mutsun. Sprint charishkapakka ashtawan uchillami, ashtawan uchilla pachatallami wakaychin. Scrum Yachayka kashkakuna purichunmi llankan, shinallatak chaypi kak runakunapash hamutachunmi munan. Scrum Yachayka imashina pachakunata apanatami yachachin.

Sprint Rikuya kay imaykunatami yakyuchin:

- Chaypi kak runakunaka Scrum Mirkapakmi kan, Imay Imayukpak karashka chayamushkallami kan;
- Imay Imayukmi kay Imay Tiyakpi “Tukurishka” nishpa willan, makan, mana “Tukurishka” nishpa willan;
- Mirka Ruray imatak Sprint alli karka nishpami willan, llakikunata rikurirka, imashinatak chay llakikunaka rikurirka;
- Mirka Rurayka imashina llankaykuna “Tukurishka” kakta rikuchin, ima mirarishkakunatapash tapun, kutichin;
- Imay Imayukka kunanpi Imay Tiyak imashina kaktami riman. Ima killapi tukuchinatami rikushpa kan, kunan killakama (mutsurishka kakpika) imashinatak shamushkatami riman;
- Tukuylla mirkami katipika, imata ruranata yanapan. Sprint Taripayka willaykunata imashina alli yakyushkakunata mirachina kankuna chay shinami Rurayñan Tantanakuya Sprint katishpa kankapa rurana.
- Katuna pampa imashina rikukta taripana kan, mana kashpaka chay imayka allipacha rurarkuytami taripana kan, shina ashtawan allipacha ruraykunatami katipika ruranata charin;
- Pacha ñantapash taripanami kan, kullkita, allipacha ushaykunata maypi hatuna pampakunatami rikushpa kana.

Kay Sprint rikushkaka kaykunatami shitan, Imay Tiyakta taripashkami kan, Imay Tiyak Imaykunami kati Sprint taripan. Kaykunawanka usharinmi kay Imay Tiyakka mushuk shamukkunata rikushpa taripana kan.

Sprint Washayari (*Sprint Retrospective*)

Kay Sprint Washayarika Scrum Mirkapak rikuya ushaymi kan, kati Sprint ashtawan alli rurankapa shuk rurayñanta ruray ushanallami kan.

Kay Sprint Washayarika Sprint Taripashka hipami kan, Sprint Ruray Ñanta rurashka ñawpakmi kan. Shuk killapak Sprit kakta rurankapaka kimsa pacha harkalla tantarishkatami tantanakunkapa mutsun. Uchilla Sprint ashtawan pishilla pachakunatami mutsun. Kay Scrum Yachayka kashkakunata ruray paktachichunmi rikukun, mayhan runakuna paykunapak munayta paktachichunmi rikun. Scrum Yachayka ña imashina pachakunata rikushpa llankanatami payka katiriyashpa paktachin. Kay Scrum Yachayka mirkapi paypash chay ukupi kak shinami yachakun, imamantak tukuy allikuna, llakikuna Scrum hawapi urman.

Sprint Washayari pak munayka kaymi kan:

- Puchukay Sprint imashina kashkata runakunapi, aylluyaripi, katipi hillay llankaykunapi imashina kaktami kuskachina kan.
- Ninanta mutsurishka imaykunata patachina, rikuna kan imashinatak ashtawan alli kachun ushana;
- Shuk ruray ñanta rurashpa, alliyachikunata Scrum Mirkakunata ashtawan alli llankayta charichun, kaykunata rurana.

Kay Scrum Yachayka mirkayman sinchiyachun mikuchin, Scrum uku tawa katipika, paykunapak ruraykuna kan, ashtawan allipacha ruraykuna kachun rurana, kaykunataka kati Sprint shitankapa kanka. Sapan Sprint Washayaripi, kay Scrum Mirkaka mushuk mirachinkapa ruraykunatami tukuy “Tukurishka”(*Definition of “Done”*) pachapi alli kakpika rurana kan.

Kay Sprint Washayari puchukaypika, Scrum Mirka shamuk Sprint charinkapa alli katikuya rikushpa kana karka. Kay alli katikuykuna katichunka Sprint Mirka Ruraykunapa, llankaykunatami hapishpa katinka. Shinapash, ima pachapipash alli kaykunaka rurarita ushan, Sprint Washayarika puchukaypak shuk kashkatami kun, kayka taripay shinallatak aylluyaripakmi rikushka kan.

Scrum Anta Hillaykuna

Kay Scrum anta hillaykunaka llankaytami rikuchin, mana kashpaka ima ruraykunapi shukshuk tawka chaniyukkunatami charin, chay shinami achikta churan, mushuk ushaykunatapash rikuya, aylluyarita ruran. Anta hillaykuna Scrum nishkataka illari tukuy kuskakunapi tiyachunmi hatunyachin, chaymi alli willaypacha kan. Tukuylla chaytallatak kay anta imachikkunata hamutachina, chaymantami ninan mutsurishka kan.

Imay Tiyak (*Product Backlog*)

Imay Tiyak tukuy imaykunapi mutsurishkata shuk patayachishka tiyakkunami kan, shinallatak chayllami shuk imaykunata shukman tikrachinkapaka shuk killkashka shutiyukkuna tiyan. Imay Imayukka (*Product Owner*) shuti kan, paymi kay Imay Tiyakmantaka rikukun, ima kakta chaypimi yaykuchin, shinaka patayachishkapash ushanallami kan.

Shuk Imay Tiyakka mana tukuy paktashka kanchu. Haykata ruraykunaka riksishka mañaykunatami rikuchin, shinallatak kallarimanta alli riksishkami kan. Imay Tiyakka imashina imaykuna wiñarishpami rin, shinami mirarin. Imashina ukupi rurrikuk shinami wallparin. Kay Imay Tiyakka muyurikukmi rikurin; Imay mutsukukta rikushpami kaykunaka muyushpa katina kan, chay shinallami ari niriman chayanka, shinallatak mishanakuywan alli kanka. Imay tiyashpallami Imay Tiyakpash tiyan.

Tukuy Ima kashkakunatami kay Imay Tiyakka yupan, alli kay, mañaykuna, alli tukuy shukshukman kayantin, kunkapak allichishpa tikrachinkapa kan, kay imay hawa ruranapash kan. Kay Imay Tiyakkunapi imaykuna imashinatak ruranata, patayachishka rikuy paktay chaniyuk shina rikuna kan.

Shuk imay ña ruray tukushka kashpaka paypak chaniyuk ashtawanmi mirarishpa rina, hatuna pampaka ashtawan sinchiyachishpa rin, Imay Tiyakka ashtawan ninanta hatunyashpa shaykushka shinami rin. Imay Tiyakka kawsakpachami kan, imamanta kay mañaykunaka tukuy punchanmi mirarishpa rin. Ari, niringakupak mañaykuna shukman tikrana kan, katuna pampapak mañaykunapash mana kashpaka kay sumakruray zirma hillay, kay Imay Tiyakkunata shukman tikrachinata ushan.

Chay shina, tawka Scrum Mirkakuna imay paktami llankan. Imashina Imayta llankanakakta, shuklla Imay Tiyaktami achiklla rikuna kan, shinapi kay Imay Tiyakman imaykunatapash kunata ushanmi, shinami imaykunata tantachinata ushan.

Imay Tiyakmanta kullkiyayka sumakyachinakutami (*refinement*) mirachina kan, ninakuykuna Imay Tiyakpi imaykunata patayarishkamanta kimichina. Kay rurayka, kutin kutin rurashpami alli kan, chaypi Imay Imayuk, Mirkay Rurayka may Imay Tiyakpi ashtawan mushuyachun yanapanka. Imay Tiyakta sumakyachik pachapi, taripan shinallatak imaykunata taripachin. Scrum Yachayñan Mirkaka paymi imashina, ima pachakama kullkiyayta ushan. Kayka wakinpika Mirka Ruraymanta 10% patsakritami mikun. Shinapash kay Imay Tiyaktaka ima puncha munashpapash Imay Imayukka shukman tikrachinata ushanmi, mana kashpaka paypak nikupi ruraya ushan.

Kay Imay Ruraymanta ashtawan hatun imaykunaka kaykunami ashtawan achiklla kan, uchillakunawan rikushpaka ashtawan achikllami sakirin. Achiklla, sumakllata alli kimirikunatami ruran; kay pata ashtawan uchilla kakpi, mana achikllachu rikurin. Imay Tiyakpi Imaykunata Mirka Ruraykunami Sprint llashaklla achikta charinkuna, kaytaka chakchushka kashpami imaykunapash “Tukurishka” ushankuna, kay Sprint pachapimi kaykunataka rurana. Imay Tiyakkunapi “Tukurishkata” kay Imaykuna ushashpaka Mirka Ruraymantami Sprint nishkataka rurana. Kaykunataka “Rurashka” mana kashpaka “Ushanalla” kan, Sprint Rurayñanpi yaykuchina kan. Imay Tiyakmanta kay imaykunaka kay illarita hapin, imashina washapi nikushka shinami kan.

Mirka Rurayka tukuy imapash kimirikkunatami rikun. Kay Imay Imayukka kay Mirkata aysayta ushan, chay shina yanapashpa shinallatak imatak ruraykunata akllaytami ushan, mayhan runa llankayta ushakmi kay puchukay kimiriya ushan.

Paktankapa wiñarita katikuy

Ima pachapipash munayta paktanamantaka tukuy llankayta mirachita ushanllami. Imay Imayukka kay llankaykunata katishpa kan, Sprint Taripaykunataka punchantami katiriyen. Imay Imayukka kay llankaykunata paktachishpa rikun, shinami shuk munayman pachakunata rikun. Mayhan munaykunamanka kayka achikllami willachikunapi rikuchin.

Kimiri tawka kayantin rikuy ruraykuna kay wiñariya rikunkapakmi kan, kayka llankay sakirishka shinami kan (*burn-downs*), paktachishka (*burn-ups*) llukshiri tantarishka kan, (*cumulative flows*). Kaykunaka alli kayta ña yallishkami kan. Shinapash, mana Kawsay yachaytaka anchuchi tukunchu.

Mana riksinalla ukupika ima tukunata mana yacharinchu. Kayantinta hapinkapaka ña ima yallishkakunatalla hapishpami kipaman llankana.

Sprint Shuyakpak shutikuna (*Sprint Backlog*)

Kay Sprint Shuyak Tiyakka kay Imay Tiyak Sprint aklla tantarishkami kan, mirashka imaykunata ashtawan kunapakmi kan, shinallatak Sprint munayta paktachinkapakmi kan. Kay Sprint Shuyak Tiyak, Mirka Ruraypак ña rikushkami kan, imashinatak purikun nishpa shamuk miraritami rikun, mutsurishka llankayta mirachinamanta kay mirari tiyakta, “Tukurishka” kakta rikun.

Kay Sprint Shuyak Tiyak tukuy llankayta rikuchinalla Mirka Rurayka kaytaka mutsurishka nishpami rikun chay shinallatakmi Sprint Munaytaka paktachinka.

Kay Sprint Shuyak Tiyak sumaklla rikuy paktana Ruray ñanmi kan, chay shinami ima wiñarik shukyarikunata rikunka, kaytami Scrum Punchanman kuna. Kay Mirka Rurayka Sprint Shuyak Tiyak Sprint pachapi mushukyachin, kay Sprint Shuyak Tiyak utkalla Sprin rikuchina kan. Kayka Mirka Ruray, Ruray ñanta rurashpallami rikuchin, Sprint Munayta paktachinkapakmi llankaytaka ruran.

Mushuk llankayta munashpaka, Mirka Rurayka kay Sprint Shuyak Tiyakman kimichin. Ña llankay ña kallarishkapi, mana kashpaka ña kimirishka puchushka llankaykunaka mushukyashpami rinkuna. Wakin mana mutsurishka Rurayñanka pichari tukun. Kay Mirkay Rurayllami kay Sprint Shuyak Tiytakta kay Sprint mushukyachita ushan. Kay Sprint Shuyak Tiyak llankaypipacha rikurikun, Mirka Rurayka Sprint pachapi llankashpa katinkapa munakun, shinallatak Mirka Ruraypallami kan.

Sprint wiñariyta katikuy

Ima pachapipash kay Sprint rurakuyka kay Sprint Shuyak Tiyak llankayta mirachinata usan. Kay Mirka Rurayka. Kay Mirka Rurayka kay llankayta katichiytami rurankuna sapan Scrum Punchakunapimi ruran, chay shinami ushaykunata rikuy tukun, kay Sprint Munaykunata paktanatami ruran. Kay llankayta Sprint Mirka Ruraymanta alli willarishpa katichunmi kaykunataka rikushpa katina kan.

Mirari

Kay mirarika Imay Tiyak Sprint kakta yapan, ñawpa Sprint tiyashkata imaykunata mirachinamantami rikun. Kay Sprint puchukaypika mushuk mirariyka “Tukurishkami” kana, chaypi kashpaka ña hapishpa Ruray tukunallami kan. Kay “Tukurishka” Yuyaymantapash rikunallami kan, kay Scrum mirkamanta rurana kan. Kay mirarika ña ruraykunata ushanallami kan, imapash kay Imay Imayukkunata mana shuyanata ushanchu.

Achiklla hillaykuna

Kay Scrum achikllapimi tiksiyarin. Kay arininakuya hapinkapa ama llakikuna hapinchupash kay anta imachikkunapimi hapirina. Kay achiklla paktalinkakamanmi rikuna. Kay ari ninakuykunaka paykunapak sapitaka sinchitami charin. Kay illari mana anta imachikpak allipacha kakpika, ari

Kay ©2016 Scrum.Org, ScrumInc, Attribution Shared-Alike kamachiykunawan, Creative Commons irpan kamachiykunawan kushka, tukuykuna hapinallami kan. Shinallatak <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode> irpa kan, uchillayachishkami kan, <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> irpapash kan. Shinami Scrum Yachayñanta katishpaka kay Creative Commons killkashkata riksinki, arinikipash. Kayka Attribution Share-Alike irpa ukupimi kan.

ninakuykunaka mana alli kayta ushankuna, paypak chaniyukka pishiyaymita ushan, shinallatak llakikunapash mirarinata ushan.

Kay Scrum Yachakka Imay Imayukwanmi llankana kan. Mirka Rurayka, shukshuk mirkakuna kay anta illarita paktalla hamutana kan. Kay imakunapak ruraykuna tiyakmi kan; kay Scrum Yachakka allita llankachun kaykunawan alli yanapana kan. Shuk Scrum Yachakka anta imachikta taripashpaka ima llaki tiyakkunata rikun, yupayta rikukun, allipachami uyana kan. Shinallatak imapi payta shuyashpapash rikun, shinallatak ima llankayta rikuna kan.

Kay Scrum Yachakpak llankayka kay Scrum Mirkawanmi llankana kan. Kay alli anta-imachik alli llukshichunka achikllawanmi rurana kan. Kay llankayka yachaytapash yachakushka kan, munaypash shukman tikraymi kan. Kay illarika mana kayantikpak rurarinchu, kayka shuk ñanmi kan.

“Tukurishkata” Yachay (*Definition of “Done”*)

Shuk Imay Tiyakmanta, Imay mana kashpaka ña “Tukurishka” nishpami rikurin, tukuy allpamantami kay “Tukurishka” shutitaka hamutana kan. Shinapash sapan Scrum Mirkapak shukman tikrakukpipash rikuna kan. Kay Mirkapi yaykushka runakunaka ima shina llankaykunata allipachami hamutana kan. Kay llankaykunaka alli illari rikurichunmi alli llankana kan. Kaymi “Tukurishka” nishkapa riman, kay Scrum Mirkapak kaktaka mashna imaykuna mirarikukta rurankapakmi kan.

Kay ninakuylatak Mirka Rurayta ñanyachishpa rinkuna, mashna imaykuna kay Imay Tiyakkunapi yaykushkatami rikushpa tiyan, Sprint Ruray Ñantami akllana kan. Sapan Sprint paktanami alli mirarishpa, alli rikuya kuna kan. Chay hawami Mirarikuna imashina alli rikuy kachun rikuna, chay shinami ruraypi “Tukurishka” ninakuypak Scrum Mirkapi watarishpa paktan.

Mirka Ruraykuna sapan Sprint kapukpak imay alli purikuk Miraritami kuna. Kay Mirarika ruray ushanallami kan, kay Imay Imayukka kacharinata haykatami ushan. Kay “Tukurishka” ninakuya watarishkawanmi mirarita ushan. Tukuyllapi, mana kashpaka ruraykunapak tantanakuyta ñanyachin, tukuylla Scrum Mirkakunami katina kan. “Tukurishka” mirarinkapa mana kay ruray tantanakupak watarishka kakpika, Mirka Ruray Scrum Mirkaymanta “Tukurishka” nishkataka rikunami kan, kayka imaypak rikupimi kanka. Scrum Mirkakuna tawka tiyashpaka kay imay llankashkatami rikunka. Mirka ruraykunaka kay Scrum Mirkapi tukuylla “Tukurishka” ninakuyta charin.

Kay sapan Mirarimanta ñawpa Mirarikunawanmi paktalla purin, kaytaka ninanta taripashkami kanka, tukuy tantalla ruraykuna mirarishkata rikuna kan.

Kay Scrum Mirka ña alli kakpika pukurishpami rinkuna, kay “Tukurishka” ninakuytaka shuyanami kanchik. Cchay yuyaytapash ashtawan alli llukshichun yaykuchinami tukun. Mayhan Imaypash mana kashpaka kay “Tukurishka” ninakuytami charina kan, chay shinami ima kaypi llankayta rurashpapash allimi katichina.

Puchukay Nikuy

Kay Scrum yachaymantaka kullkita mana kunachu kan, shinallatak kay rurayka ñanpimi kan. Ruraykuna, anta-imachik, Scrum yachaypak tatkika mana ishkaychinata ushanchu, Scrum yachaypak imay kuskakunata mirachinatami ushan, Scrum yachayka mana tukurichun kan. Scrum yachayka tukuy shinami tiyan, shukshuk ruraykunapak rurakushka kan, ruray yuyaykunaka llankaypimi kan.

Yupaychaykuna

Runakuna

Kay Scrum yachayman yanapashka waranka mashikunata yupaychanchik, ñawpa watakunapi arininakuy pankakunata killkaktapash yupanchanchik. Jeff Sutherland paymi ñawpa killkak karka, Jeff MacKenna yachakwan pakta llankarka. Ken Schwaber Mike Smith, Chris Martin yachakkunantin llankarka. Achka yachakkunami llankaypi yanaparka, Scrum mana yanapakpika mana allipacha kayman chayanmanchu karka.

Wiñaykawsay

Ken Schwaber shinallata Jeff Sutherlanda kallarita Scrum yachayta, 1995 watapi OOPSLA yachaypi riksichirka. Kayta riksichishkami Ken, Jeff ñawpa watakumi Scrum yachaywan shamushkata, killkashpa sapiyachirka. Scrum yachaypak wiñaykawsayka hatunpachami kan. Kay yachayta arinishka, sumakyachishka ñawpa kuskakunata awkichinkpa kan, sapan amawta runata riksinchik. Shinallakta Inc., Fidelity Investments amawta, IDX (kunanpika GE Medical) kan.

Kay Scrum Yachayñanka imashina rurarishkata, 20 watata Jeff Sutherland shinallata Ken Schwaber ruramushkata rikuchin. Shinallatak shuktak willaykunaka Scrum llankamushka tawa yuyaykunata, katikunata, tiksikunata paktachin. Kaykunami mirarita, chanita, mushuk yachayta, munayta mirachin.

Tikrachikkuna

Scrum Yachayñanka Ken Schwaber shinallata Jeff Sutherland amawtakuna kushka *English* shimimanta tikrachishka kan. Kay Tupac Amaru Anrango Tinkunakuy *Centro de Pensamiento y Culturas Andinas* tantarimanta kichwam runakunawan *Spanish* shimimanta, kichwan Tikrachishka; Alex Sánchez, www.logicstudio.net, Sandra Sanchez Gordon, Inti Poaqua, *Facultad de Ingeniería de Sistemas de la Escuela Politécnica Nacional del Ecuador* llankayta rikuk, José Caiza Caiza killkashkata rikuk, kamaywasimanta kamuta tikrachichun yanapak kan.